

Muzikale hulde aan de helende en bezwerende krachten van kruiden.

Zaterdag 6 april verwelkomen we het hybride collectief Zefiro Torna in Dilbeek. Het ensemble werkt met excellente musici uit heel Europa en brengt het muzikale erfgoed uit middeleeuwen tot barok op een unieke manier tot leven. In Dil'arte brengen ze *Balsam*, het sluitstuk van een trilogie die internationaal veel lof oogstte. Jurgen De Bruyn, artistiek leider en muzikant bij Zefiro Torna, blikt met ons vooruit op het concert.

Wie zijn Zefiro Torna?

Jurgen De Bruyn: "Zefiro Torna werd opgericht in 1996 en werkt met een poule van muzikanten die ingezet worden naargelang het thema van de voorstelling. Meestal vertrekken we vanuit een symbool of een thema - geïnspireerd door de geschiedenis - en creëren we daar een vorm rond. Dat kan resulteren in pure muziekproducties, maar ook in combinaties met theater of beeldende kunst, of crossovers met andere muziekgenres. *Balsam* is het derde luik van een trilogie, waarin we samenwerkten met muzikanten uit verschillende genres als jazz, wereldmuziek en oude muziek."

Hoe werd het repertoire voor *Balsam* samengesteld?

"De medicinale plantenwereld en de lustopwekkende, hallucinogene en giftige eigenschappen van planten dienden als inspiratie. Na wat grasduinen in de literatuur kwamen we uit op enkele gedichten, van bijvoorbeeld Emile Verhaeren en tijdgenoten van Baudelaire, die we bewerkten en waarvoor we nieuwe muziek schreven. Maar ook in oude muziekbronnen (13e - 14e eeuw) vonden we inspiratie, bij onder meer Hildegard Von Bingen of Guillaume Dufay. Daarnaast selecteerden we ook werk uit de traditionele muziek, vooral uit de Mediterrane wereld. In die liederen wordt verhaald over de kracht van de natuur, hoe planten lust opwekken door hun bedwelmend parfum. Zo werd het een echte mix tussen traditionele thema's en muziek, oude muziek en nieuw gecomponeerd werk."

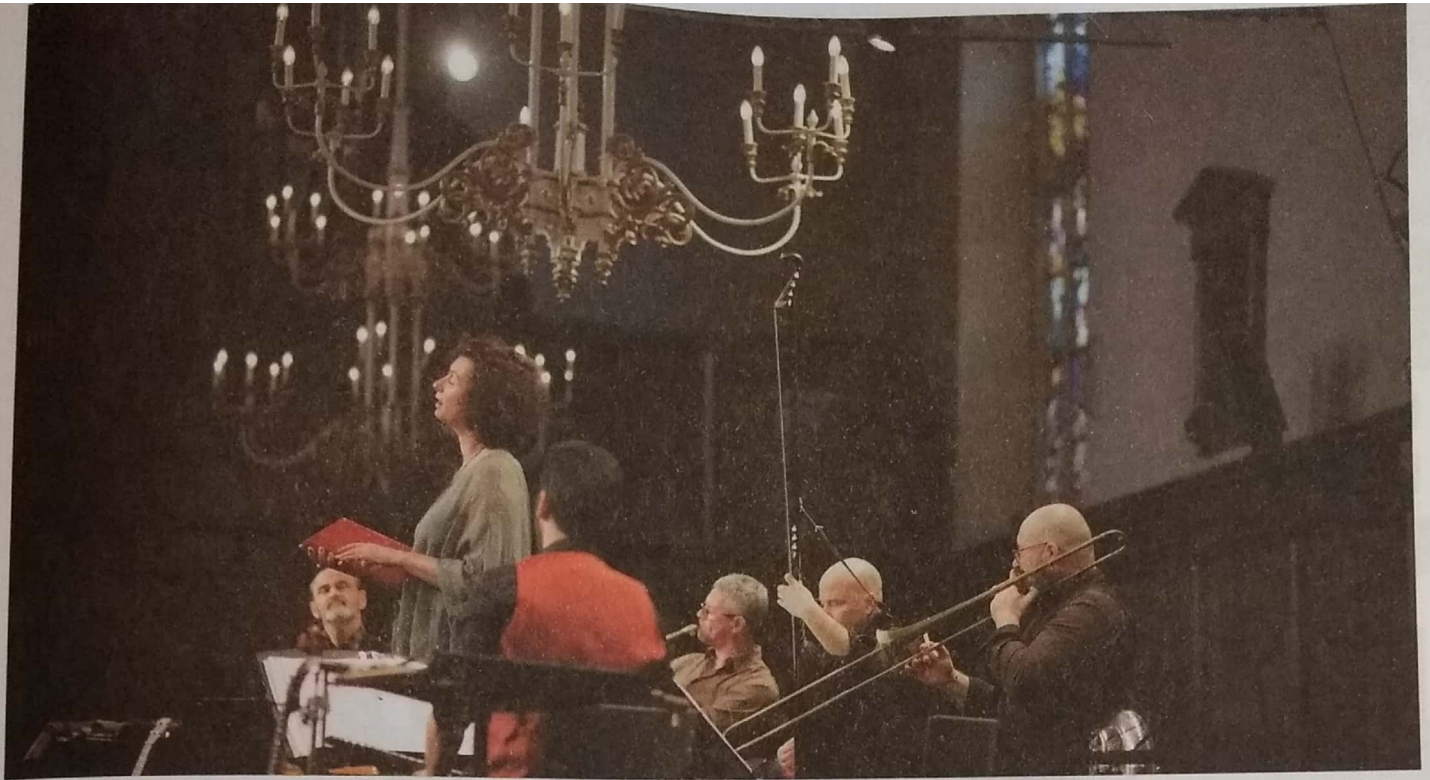
Wat zijn de invalshoeken om dit thema te benaderen?

"Bepaalde planten worden expliciet besproken; de bedwelmende geur van jasmijn, de roos met haar sek-

"DE VEELHEID AAN ONVERWACHTE KLEUREN EN SMAKEN IS ALVAST DÉ TROEF VAN DIT PROJECT. (...) DAT BALSAM DOET DROMEN STAAT VAST, EN DAT JE DIT LIEFST LIVE WIL MEEMAKEN OOK."

— De Standaard (12.12.2018)

suele connotaties... Maar het natuurthema komt ook op een visionaire manier aan bod, zo schreef Horatius een gedicht over fenomenen die de natuur verdringen. Hij waarschuwt voor de drang om de natuur steeds meer in te palmen en voor een vorm van verstedelijking. Een oud motet van Dufay verhaalt over de balsam, die samengesteld wordt door plantaardige substanties en zo een beschermende kracht krijgt. Het draait allemaal rond het opnieuw in contact treden met de natuur en rond kennis die we onderweg wat verloren zijn."

Hoe verliep vervolgens het muzikale creatieproces?

“We baseerden ons op de processen van een alchemistisch laboratorium en experimenteerden met texturen, klanken en instrumenten die ook wat in de vergetelheid zijn geraakt. Zo gingen we aan de slag met een heel apart instrumentarium en een verloren vocale techniek om zo een *klank-chemie* te creëren die nog nooit ervaren is. Dat resulteert dus in heel bizarre combinaties, die zich – naar analogie met de alchemie – vermengen tot een heel nieuw destillaat, een nieuwe muzikale taal.”

Dit concert staat geprogrammeerd in het kader van *De Blik Van Bruegel*, een openlucht tentoonstelling die deels gaat over de perceptie van landschap en natuur. Zie je een link tussen *Balsam* en Bruegel?

“Er is een gravure van Bruegel die een

alchemistisch laboratorium afbeeldt, wat dus de inspiratie was voor dit project. Dat thema sluit ook aan bij de kruidboeken: de mens die probeert om vat te krijgen op de natuur en tracht de geheimen ervan te onttrafelen om zo het *menselijk zijn* gunstig te beïnvloeden. Daarnaast sluit ook de bovenvermelde aanklacht daarbij aan: we zijn connecties en eeuwenoude kennis, die vroeger vaak op een obscure manier werd doorgegeven (via sjamanisme, homeopaten, ...), aan het verliezen.”

Bruegel staat erom bekend om ‘kunstmatige’ landschappen te creëren, door verschillende landschapselementen samen te brengen die oorspronkelijk niet bij elkaar horen. Kunnen we hierin een analogie zien met jullie werkwijze?

“Ja, wij creëren ook een symbolische wereld, die op een manier *fictief* en

fantasmatisch is. Zo leggen we een aantal betekenissen bloot, wat Bruegel ook doet. Er zitten bepaalde codes verweven in die schilderijen, waarvan je de betekenis mits wat kennis kan blootleggen. Maar je kan ze ook intuïtief ervaren, zonder alles te vatten of te verklaren. Net dat maakt de schilderijen betoverend, en dat proberen we met onze muziek ook te doen. Een fictieve wereld creëren waarin het hopelijk fijn is om in te vertoeven.”

KLASSIEK
Zefiro Torna
Balsam
zaterdag 6 april
Dil'arte